

7. ԶՈՓԶՈՒ ՏՂԵՆ

Ժամանակով մեկ թագավոր կրլնի: Թագավորին իրեք ախչիկ կրլնի, էտ ախչիկներին կասա. «Դու ինձի ի՞նչքան կըսիրեք»: Ջոջ ախչիկը կասա, թե՝ քեզի կուզեմ էս աշխարքի չափ, միջնեկը կասա՝ ինչքան խազնա ունես, էնքան կըսիրեմ, պզտիկը կասա՝ քեզի կուզեմ աղի դտար:

Թագավորը կասա. — Եփ ուր դու ինձի աղի դտար կուզես, աղի փուլը էրկու շահի ա, հա՛, — կասի, — գնացեք մա՛ն էկեք, էնպես մե մարդ գտեք, ըսկի քյասիբ ընդուց չըլնի, բերեք, էս իմ ախչիկը տամ ընտոր:

Կէթան, մե չոփչի կրլնի էտ քաղքի մեջը, օրական մեկ չիլակ ցախ կըբերե կըծախա, կըկառավարի:

Էտ չոփչուն կըկանչա, կասա. — Իմ ախչիկ պիտի տամ քու տղին:

Չոփչին կասա. — Թագավո՛ր, դու՛ որտեղ, ես՛ որտեղ, թե գուզես ընձի դազաբի բերես, էտի ջոկ:

Թագավորը կասա, թե. — Քեզի ճշմարիտը կասեմ, որ իմ ախչիկը պիտի տամ քու տղեն, ուրիշ հեչ բան մի՛ մտածե, գնա թատառուքդ տե՛ս:

Կէրթա տուն, թագավորը կնկանը կըսե, թե՝ ախչիկս տվեր եմ ֆիլան չոփչուն, որ ըսկի ընտուց քյասիբը չըկա:

Կասե. — Թագավո՛ր, ինչի՞ կըկորցընես ախչըկանդ:

Կասե. — Դու չըլսա՞ր, որ հերեկ ինչ ասաց, թե աղի չափ կըսիրեմ քեզի, աղի փուլը էրկու շահի է:

Թագուհին առանձին կըբերա ուրան ակնունքները կըտա ախչըկան, թե՝ գնա ապրե՛ էս խետ:

Չոփչին ուր թատառուք կըտենա, կուզա ախչիկը կառնե, կէթա: Ախչիկը կէթա տենա, ի՞նչ տենա, հավանոց՛մ է, խսիր՛մ քցեր նստեր են:

Ախչիկը կասա. — Չոփչո՛ւ տղա:

Կասա. — Ի՞նչ ա, թագավորի՛ ախչիկ:

Կասա.—Քեզի մեկ հատ ականունք տամ, տար ֆիլան սառաֆի կուշտը խուրդա բեր, գինն էլ էս ա:

Չոփչու տղեն կըտանա էն սառաֆին կըխուրդա, կըբերա:

Կըբերա, թագավորի ախչիկն կասա. «Չոփչո՛ւ տղա, գնա տեղաշորեր ա՛ռ, բե՛, դազան բե, ինչ հարկավոր ա տան համար, բե՛»:

Չոփչու տղեն կէթա, ինչ որ հարկավոր էր տան համար, կառնե կըգա:

Մեկէլ օր թագավորի ախչիկը կասա.—Տար էս էրկու ականունքն էլ էն սառաֆի կուշտ խուրդա՛, բե՛ր:

Կը տանի, կըխուրդի, կըբերի:

Կասա.—Չոփչո՛ւ տղա, քեզի ըստեղ մնալ լայեղ չէ, թագավորը հիմանա, մեզի նեղութեն կուտա, գնա մե տեղ աշխատա՛նք գտի, իրեք տարի ժամանակ քեզի, հըմը էնպես մարդու քով մտի, որ հալալ աշխատած մալ ըլնի էնտորը, մե մազը հարամ չըլնի մեջը:

էտ տղեն գելնի կէթա, կէթա մեկ հարուստ մարդի, ըորնջպար էր էտ մարդը, որ ծառա մտնի:

Կասա.—Թող մե քանի օր մնամ քու տանը, ես քու բնութեն իմանամ, դու իմը, ետնա հախը խոսենք, մտնիմ քե ծառա:

Իրիկուն կըմնա, արեւը կըմտնի, ըտուր հըմմեն ոընջպարը տուն կուգան, ըտոր ըորնջպարի տեղն էլ առանձին կըլնի, բոլորին կասա. «Այ տղերք, ձեզի երթում կուտամ, էս մարդի մալի մեջ հեչ հարամ չըկա՞»:

Բոլորը հիրար հերես կիշկան, էն մեկ խովիվ կասա.—էտոր մեկ ուրիշի մալ կար, դարձե հիրեք մալ:

Առավտուն լուսը կըբացվի, էտ տղեն կէթա, կասա.—Աղա՛, ես չեմ կանա քու տունը կառավարե, ներողութեն:

Կասա.—Որդի՛, մենք հիրեք ախպեր ենք, գնա միջնեկի կուշտը կա՛ց:

Տեղը կըսալըդա, թե որտեղ կըկենա:

Կէթա միջնեկ ախպոր կուշտը, ինչպես որ էն մեծ ախպորը էլավ, էտ էլ էտենց կէլնի, էլի մալի մեջ հարամ կըգտնի:

—Որդի՛,—կըսե,—գուզես գնա՛ իմ պգտիկ ախպոր կուշտը, համա իմ պգտիկ ախպոր քաղաքը շատ զատն ա:

էտ տղեն կէթա էն մարդին էլ կըգտնի: Կէթա էտոր կուշտն էլ կըխարցընա, բան չի գըտնի հարամ:

Կասա.—Որդի՛, դե ասա՛, տենամ՝ քու հախն ի՞նչ ա:

Կասա.—Աղա՛, դու քո խիղճը, ես էլ բան չունիմ: Իրեք տարի կըմնամ քու կուշտ:

Տղան կըմնա, մեկ տարին կըթըմըմա, տղեն գելնի կէթա բազար կըպըտըտի, կըտենա մե բազրկյան ուրանց քաղքից ըտեղ կերեա: Կէթա՛ բազրկյան, կասա, բարով ես էկե:

Բազրկյան կասա.—Դու ի՞նչ մարդ ես, ես չեմ ճանչընա:

Տղեն կասա.—Ես թագավորի փեսեն եմ, Չոփչու տղեն եմ:

Բազրկյան կասա.—Ի՞նչ գործով ըստե կը պարապես:

Իրեք տարի ժամանակի մե հարուստ մարդու կուշտ ծառայութեն կէնեմ: Աղա՛, կարելի ա, թե մե հատիա առնեմ, տանես:

—Ինչ առնելու ես, ա՛ռ, բե՛ր:

Տղեն կէրթա տուն, կասա.—Աղա՛, մեր քաղաքիցը մե բազրկյան ա էկե, ուզում եմ մե բան առնեմ, ղրկեմ տուն:

—Ահա՛ն, որդի՛, մե տասը դուռուշ քեզի, ինչ բանի կը պատահես՝ սապախտան, առ էկե:

Տղան սապախտան էլավ գնաց բազար, տեսավ՝ մեկ թուրք մե աման զաներ էր ղոլթուղը, կըճվար.—Քյուփա սաթարամ, քյուփա սաթարամ:

Ասաց.—էտ ամանի գինն ի՞նչ ա:

Ասաց.—Տասը դուռուշ ա:

Հանեց տասը դուռուշը տվեց, ամանն առավ, գնաց բազրկյանի կուշտը, ասաց.—Բազրկյա՛ն, էսի կը տանես թագավորի ականջ կուշտը, հատիա եմ առե:

Բազրկյան նոքարին ասաց.—Վերցու ղի՛ մե առանձին տեղ, տանենք թագավորի ականջ:

Առավ ղրեց առանձին տեղ, էկավ, բազրկյան ասաց.—Իչկամ տեսնամ՝ ի՞նչ է էս:

Տեսավ, որ կուպր ա, վերցուց, նստավ գյամին, գնաց: Ծովի մեջ տեղը գյամին ծակվավ, քիչ մնաց օր կործանի:

Գյամըչին ասաց.—Գյամին ծակվավ, հնար գտե՛ք:

Բազրկյանն ասաց.—Մե աման կուպր ունեմ քյասիր մարդի, ի՞նչ կուտաք, որ տամ:

Գյամըչին ասաց.—Ամանը լիքը կըլցնենք ոսկի:

Առան գյամին չինեցին, ամանը ոսկով լցին, տվին բազրկյանին:

Բազրկյան խասավ ուրան քաղաքը, ամանը տվեց նոքարին, ընկավ հառաջ, գնացին թագավորի ականջ ամարաթի տակ, դուռը ծեծեցին, նոքարը դուռ էկավ, թե՛ բազրկյա՛ն, ի՞նչ ունես ասելու:

—Թագավորի ականջը բան ունիմ ասելու:

Նոքարը գնաց, ասաց.—Թագավորի՛ ականջիկ, մե բազրկյան քեզի բան ա ասելու:

էլավ դուռ, ասաց.—Բազրկյա՛ն, ի՞նչ կասես:

—Թե էս ամանը Չոփչու տղեն քեզի հատիա ա ղրկե, չեմ գիտե՛ ինչ ա:

Թագավորի ականջիկը կը տանա տունը կը բանա, կը տենա, որ սատա ոսկի ա:

Կասա.—Յարաք էս մատանի վրեն Չոփչու տղեն դուլուխ կենա, որ էս մեկ տարվա մեջ էս դտար ոսկի է ղրկե:

Բերանը կրկապա ամանի, կըվերու, ուրան չունքի կարողութունը շատ էր, չէր ուզե բանցընել:

Տարին որ թըմըմավ, էն բազրկյանը էլի գնաց էն քաղաքը: Չոփչու տղեն էկավ ման գալու մեյդանը, տեսավ, որ իրան բազրկյանն ա, որ հատիա է ղրկե, կէթա խոնարհաբար բազրկյանի հետը կըբարովվի:

Բազրկյանը կասա.—Չոփչո՛ւ տղա, թագավորի ախչիկը ահագին ամառաթներ ա ետ քցե, դու ըստե ի՞նչ բանի ես:

Չոփչու տղան կասա.—Կարելի է, որ մե հատիա էլ էս տարի տանիս:

Բազրկյան կասա.—Բե՛ր, կըտանեմ:

Տղեն հելավ գնաց իրիկուն աղի կուշտը, ասաց.—Աղա՛, հերվան բազրկյան էկեր է, մեկ քանի դուռուչ տա՛ս, տանիմ մե հատիա առնեմ, ղրկեմ մեր տունը:

Ասաց.—Որդի՛, ահա քեզի տասնըհինգ դուռուչ, սապախտան գնա՛, ինչ որ ռաստ կըգա, էն ա՛ռ, ղրկե՛:

Չոփչու տղեն սապախտան հելավ, գնաց բազար, տեսավ՝ մե մարդ մե դուրթի կըծախեր:

Ասաց.—Ախպե՛ր, էտու գին ի՞նչ ա:

Ասաց.—Տասնըհինգ դուռուչ ա:

—Ահա՛, —ասաց, —քու տասնըհինգ դուռուչը, տո՛ւր դուրթին:

Տղեն առավ, ասաց.—Բացեմ տենամ՝ ի՞նչ ա մեջը:

Բացեց տեսավ, որ էրկու հատ Ոորասանի կատու է, ծածկեց, բերեց տվեց բազրկյանին:

Բազրկյանը բացեց, ասաց.—Տենամ՝ էս ի՞նչ ա:

Էն էլ տեսավ, որ Ոորասանի կատու ա: Դրեց ուրան գյամին, առավ տարավ հետը: Գնացին ծովի մեջտեղը, գիշեր ժանակ էր, ճամփեն կուրցըրեցին: Լուսը բացվավ, տեսան, որ մե օտար քաղաք կերեա, էտ քաղաքը դեմ արին գնացին, ասին՝ տեսնանք՝ էս ինչ քաղաք ա: Գնացին տեսան՝ մե օտար քաղաք ա: Գյամին էտտեղ կայնեցրին, նոքարի հետ գնացին քաղաք, գնացին մե լավ մարդի պատահեցին: Էտ մարդը տեսավ, որ էս բազրկյանը լավ մարդ է, հրավիրեց ուրան տունը: Բերեց, հացի պատրաստութեն տեսավ. բերեց հացը քցեց, մեկ-մեկ փետ տվեց տղաների ձեռ, կայնեցրեց սուփրի կողքը, բազրկյանն ասեց, թե՛ աղա՛, էս ի՞նչ բան է, որ փետերը տվեցիր էստոնց ձեռքը, կայնան սուփրի կողքը: Տանտերն ասաց, թե՛ ներողութեն, բազրկյան, մեր տանը մեծ անիծածներ կան, հացի վրայեն կըփախնեն, ամոթանք կըքաչենք քեզնեն,

ըտուր Համար ա: Բագրկյանն ասաց, թե՛ ի՞նչ կուտաս, էտոնց դեղ անեմ ես:

Թե՛ ինչ կուզես, կըտամ:

—Ընձի մե ջուխտ ջանավար ունեմ, ըտոնց ղանին են, մե քյա-սիր մարդի ա էտոնք էլ:

Տանտերն ասաց.—Ո՞րտեղ են:

Բագրկյանն ասաց.—Մե ղուլթու մեջ են:

Ասաց.—էն ղուլթին կըլցեմ ոսկի, կըտամ:

Նոքարին ասաց.—Նոքա՛ր, գնա Չոփչու տղի ղուլթին բե՛:

Նոքարը գնաց, ղուլթին առավ, բերեց տվեց էտորը:

Բագրկյան էտ տանտիրոջը ասաց.—Դոները չինա՛:

Տանտերն ասաց.—Ընչի՞:

Ասաց.—Ըտոնք կըփախնեն, մե քանի օր որ պահեք, սորվեցը-նեք, էլ չեն փախնի:

էտ մարդը բերեց, դոները փակեց, կատուները ղուլթուց հանեց, բաց թողեց, ըսավ.—Տղե՛ք, փետերը թողե՛ք, նստե՛ք դուք:

Մկները հացի խոտն առան, դուս հելան, կատուները վրա թափ-վան, բռնեցին:

—Տե՛, —ասաց տանտերը, —էկեք նստե՛ք, հաց ուտենք:

Տանտերը տեսավ, որ բագրկյանի ասածը ճշմարիտ ա, հելավ ղուլթին լցեց օսկի, տվեց բագրկյանին:

Բագրկյանը ասաց.—Աղա՛, մենք ճամփեն կորցրել ենք, չատ ուրախ կըլնենք, որ նչանց տաս:

Տանտերն ասաց.—Դուք ի՞նչ տեղե եք:

Ասաց.—Մենք Ստամբուլու քաղաքիցն ենք:

Ասաց.—Որ էտմալ է, դուք Հյուսիս եք էկե, հարա՛վ գացեք, կըգտնեք ձեր ճամբախ:

Հելան էկան էտ մարդեր, էկան ուրանց ճամփեն գտան, գնացին հելան ուրանց քաղաքը:

Բագրկյան ուր ապրանքը տեղավորեցրեց, ղուլթին տվեց նոքա-րի ձեռքը, տարավ թագավորի ախչկան տվեց:

Թագավորի ախչիկը բացեց, տեսավ ոսկին, ասաց.—էս իմ խոր սիրքն չէ, էս խեստ օգուտավոր է էլե, Չոփչու տղեն ընցեր է ուրիշ հող:

Մնաց տարին թըմըմավ էլի: Չոփչու տղան օրերը կըհամարեր: Մե օր նստավ, տունն ընկավ միտը, նիաթը կախեց: էկան խարցը-րին, թե՛ տղա՛, ինչի՞ ես նիաթդ կախե:

Չոփչու տղեն ասաց.—էսա իրեք տարին թըմըմավ, աղեն չի ասե, թե գնա, ախր ես էլ տանտեր իմ, մեր ու խեր, օղլուչաղ ունիմ:

Գնացին աղին ասին, աղան ասաց.—Օղորթ ա, էնոր 3 տա-

րին թըմըմեր ա, պատրաստութե՛ն տեսեք, որ է՛ն մարդը ճամփու քցենք:

Աղեն էտ տղին շատ կընդունենր, էկավ, ինչպես հարկն է, ասաց.—Ասա՛, իրեք տարվան քեզի ի՞նչ տամ:

Տղան ասաց.—Աղա՛, ես բամ չեմ ասե, դու քո խիղճը, ինչ կուտաս, տո՛ւ:

Աղեն խանեց իրեք տարվան համար բավականի փող տվեց, խղճով մարդ էր, տղեն առավ փողերը, աղեն ասաց.—Որդի՛, սապախտան էլի կէթաս բազար, մե հատիա էլ կառնես, ինչ որ ուսստ կուզա:

Առավտուն տղեն գնաց բազար, տեսավ՝ մե մարդ նստե, կասա.—Ուրատ կըծախեմ:

Տղեն կէթա, կասա.—Ուրատի գին ի՞նչ ա:

Կասա.—Մեկը հինգ դուռուչ ա:

Հանե հինգ դուռուչ կուտա, կասա.—Սրտի սիրածը սիրուն կըլնի:

Հանե հինգ դուռուչ էլ կուտա, թե՛ մեկ հա՛տ էլ ասա:

Կասա.—Սաբը անողը բարիքի կարժանանա:

Տղեն իջավ գնաց ծովի դրաղ, ուրախ-ուրախ գնաց ծովի մոտը, տեսավ, որ գյամի չըկա, ասաց.—Չորովը կէթամ, ի՞նչ կա:

էկավ, շատը-քիչը Աստված գիտե, ծարավով, գնաց տեսավ, որ մե տեղ մարդիկը ժողվըղված ա, ասաց, ըստոնց մեջը անպատճառ ջուր կըլնի, չունքի տեղը ավազգուն էր, ջուր չըկար: Էկավ էտ մարդերի մեջը, տեսավ, որ ահագին մարդեր ժողվըղերին, մե հոր կա էտտեղ, վիրը կասին, չի մտնի, որ ջուր քաշին: Էս տղեն գալուն պես, ասին. «Տղա, արի քեզի հիսուն մանեթ թող կըտանք, մտի՛ էս հորի մեջ համ դո՛ւ խմի, համ էլ լի՛ց, տո՛ւր, մենք խմենք»:

Տղեն ասաց.—Փո՛ղը տվեք, մըտնիմ:

Փողն առավ, մտավ խորը, ջուրը քաշեց պրծավ, ուզին, թե խորից խանին, էրկու արաբ չերիտը կտրին, տղին առան գացին: Տղեն գնաց տեսավ, որ նեխախոտ կիզար, տեսավ, որ մե յանը ջանդակ շատ կա, մե յանը գլոխ շատ կա իսանի, ասաց.—«էս ի՞նչ տեղ էր, ընկա, ինձ էլ պըտի էսպեստ անեն, Աստվա՛ծ, դու ազատես»:

Տեսավ, որ մեկ մարդ նստեր ա, սեհրի էր էտ տեղը, տեսավ, որ մեկ գորտ մեկ սև մարդի չոքի վրա դրուկ ա, մեկ սիրուն ախչիկ էլ կշտի խետը կայնուկ ա:

Ասաց.—Թագա՛ էկող, —ասաց,—էս գո՞րտն է խորոտ, թե՞ էն կայնուկ ախչիկը:

Իրան մեջը տղան մտածեց, ասաց.—Ես նապաթ եմ սորվե, էստեղ օր պետք չըգա, ո՞րտեղ պըտի պետք գա:

Ասաց.—Սրտի սիրածը սիրուն կըլնի:

Մի ասա, էտոր սեհրին էտ էր, էտքան մարդիկ կտրվածին էտ մեկ խոսքի համար: Ետու տեսավ, որ էտ խոսքի վրեն էն գորտը պատովեց, էլավ մե ականիկ, ինչպես արեգակը մոմի քովը, էնպես էլ էն գորտը էն ականկա կուշտը:

Ետնա ասացին էտ սեհրիքը՝ բերե՛ք էս մարդին խալաթ: Բերեցին էսպես նուան նման իրեք հատ բան տվեցին: էտ մարդն ասաց, թե՝ ինձի խորիցը հանեցե՛ք, ինձի պետք չէ ձեր խալաթը: Ասացին. «Նալաթ էլ կուտանք, քե խորից էլ կըխանենք: էսքան ջամյաթ կտրվավ, էս մեկ խոսքի համար»:

Հելան տղին խորեն խանեցին դուս, տղան ընկավ ճամփա գնաց: Գնաց, գնաց, իրիկուն հասավ ուրան տունը: Գնաց տեսավ, որ ամարաթներ կա, ասաց՝ ջա՛նըմ, թե էս մեր տներն է, մեզի ամարաթներ չունինք, մեկ էլ միտքը բերեց բազրկյանի ասածը, թե թագավորի ականիկը ամարաթներ է չինե, գնաց ակուշկի հառաջը կայնեց, տեսավ, որ թագավորի ականիկըն ճանաչեց, տեսավ, որ մե գլոխ էլ կա էտոր խետ պառկած: Մտածեց, ասաց, թե՝ կարելի ա էսի սիրող ըլնի պառկած թագավորի ականիկա հետ, ձեռի նետանեղը լարեց, որ ակուշկից էն տղին գաներ, մեկ էլ նասիաթը միտքը ընկավ, թե՝ մե փչուր սաբը էնեմ, բարիքի կըտիրանամ: Սաբը էրավ, տեսավ էրեխեն, ասաց. «Մերի՛կ, կասի՛ր՝ քու խերը կըգա, բա ո՞ւր ա, չի գա»: «Վա՛, —ըսաց, —ընձե ետ տղեն հելեր ա, էսի իմ տղեն ա»: էկավ ուր դարպազեն տփեց, նոքարը դուս էկավ, թե ի՞նչ մարդ ես: Ասաց. «Ես Չոփչու տղան եմ, դուռը բա՛ց»:

Ասաց.—Թագավորի ականիկ էսա վախտ դուռ չի բանա, Չոփչու տղա ըլնես, չըլնես:

Մնաց քուչեն: Մե անգամ էլ թըխթըխցըրեց, թագավորի ականիկը ուրան նոքարին կանչեց, ասաց. «էտ ի՞նչ մարդ ա, էսա վախտ դուռը կըթըխթըխցընա»: Ասաց. «Չեմ գինա, կասա՛ ես Չոփչու տղեն եմ, արի դուռը բա՛ց»: Հելավ թագավորի ականիկը նոքարի հետ դարպազի հետևը կայնավ, ասաց. «Դու ի՞նչ մարդ ես»:

Ասաց.—Ես Չոփչու տղեն եմ, թագավորի՛ ականիկ, դու ինձի չըղրկեցի՛ր իրեք տարի ժամանակի, հմի էկեր եմ:

Ասաց.—Դու ի՞նչ ես զրկե ինձի հատիա, որ դու Չոփչու տղեն ես:

—Ղրկեր եմ մե աման ջուկ, մեկ հատ էլ դութիկ, դուռը բա՛ց: Դու ինձ չասի՛ր, թե՝ գնա հալալ մարդու ծառայե՛, էտ ես ու դու գիտենք, ուրիշ մարդ չըգիտե, բա՛ց դուռը:

Դուռը բացեց, գնացին ներս, թագավորի ականիկը ասաց. «Չոփ-

չո՛ւ տղա, ամանի մեջ ի՞նչ կար»։ Ասաց. «Ամանի մեջ կուպր կար, ղութու մեջ էրկու կատու»։

Բերեց ամանն ու ղութին դրեց Հառեջը, ասեց. — Բա՛ց, տենինք՝ է՞ն է։

Բացեց տեսավ, որ էրկուան էլ ոսկի, մնաց մտածմունքի մեջ։

Հելավ գնաց, բազրկյանին գտավ, ըստուր բազրկյանը պատմեց, ինչ էլեր էր, ետնա էկավ ասաց. «Թագավորի՛ ախչիկ, էսպես ա ըլել»։

— Թագավորի՛ ախչիկ, իրեք Հատ էլ նուռ եմ բերե, առ տո՛ւր էրեխին։

Առավ Թագավորի ախչիկ, տեսավ, որ էսի նուռ չէ, անգին քար է, արեգակի պես լուս կուտա։

Ասեց. — Իմ խոր խազնի մեջ ըստուր պես բան չեմ տիսե ես, մե Հատ տար խուրտե՛, տենանք՝ ինչ աժե։

Տարավ տղեն էտ մեկը խուրտեց։ Սառաֆը ասաց. «Գնա մե Համբա՛լ բե»։

Համբալը բերեց, քանի որ կաներ Համբալը՝ չալկեց ոսկի, ըստուր խուրդեն էր, բերեց տուն։

Ասաց. — Չոփչո՛ւ տղա, գնա զարգյա՛րը բե։

Գնաց Չոփչու տղեն մե լավ զարգյար բերեց։

Ասաց. — Ջարգյա՛ր, քառասուն սինի կըչինես ոսկուց, ուր գտալներով, չունքի Թագավորը պիտի գա մեզ մոտ ղոնաղ ուր սի՛նոդներով։

Ասաց. — Չոփչո՛ւ տղա։

Ասաց. — Ի՞նչ է, Թագավորի՛ ախչիկ։

Ասաց. — Գնա՛, Թարզի բե՛։

Գնաց մե Թարզի բերեց։

Բերեց, Թագավորի ախչիկը ասաց. — Քեզնե կուզեմ խաս կտո՛րից Թագավորի լայեղ չորեր էս Չոփչու տղի Համար։

Գնաց բերեց, կտրեց կարեց, ինչպես կարգն էր։

Ասաց. — Չոփչո՛ւ տղա, էս չորերը կըխազնես, կէթաս Թագա՛վորին կըղանչես մեզի ղոնաղ ուր սինոդներով։

Չոփչու տղեն գնաց կանչեց, Թագավորը ուրախացավ, ինքն իրան մտածեց, Թե ես լսել ի, Թե խազնից գողացե, ամարաթ է չինե, մե էթամ տենամ։

Վերուց ուրան սինոդները, էկավ ղոնաղ ուրան ախչկա տունը։ Թագավորի ախչիկը ասաց. — Գնա՛ էն բազրկյանն է բե, որ ին՝ ձի Հատիա ա բերե։

Գնաց էն բազրկյանին էլ բերեց։

Գնաց մե լավ աչի՛մ էլ բերեց, որ ընտոնց լավ կերակուլ պատ-
րաստա:

Պատրաստեց, բոլորի ամանի մեջ աղ ցկեց, թագավորի ամանի
մեջ աղ չըցկեց: Էկան նստան, սկսան ուտել: Թագավորի ախիկը
տեսավ, որ հըմմեն կուտին, թագավորը չի ուտա:

Կասա.—Թագավո՛ր, ընչի՞ հըմմեն կուտեն, դու չես ուտե:

Թագավոր կասա.—Ամանիս մեջ աղ չըկա:

—Ի՞նչի, —կըսե, —չես ուտե, ոսկի ամանի մեջ, ոսկե գդլով,
ի՞նչ անենք, որ աղ չըկա:

—Ձէ՛, —կըսե, —առանց աղ չի ուտվի:

—Որ էտպես է, —կասա, —ես քեզի աղի դտար կըսիրի, ինչի՞
դու ինձի աչքից քցիր:

Սինոդները ասին.—Թագավո՛ր, ախիկը ճշմարիտ է, աշխրքի
մեջ հըմմընիցը քաղցրը աղն է, մենք չըհամարձակվանք, որ քեզի
ընդեմ խոսենք:

Բերեց աղ քցեց ամանը, թագավորը կերավ:

Ուտելուց ետը թագավորի ախիկը ասաց.—Հըմմենքը ուր սի-
նին ուր գտլով տանի ուրան:

Թագավորը շատ զարմացք մնաց:

Ասաց. «Ես թագավոր ըլնեմ, չըկարնամ էս բանն անեմ, էնի
անա՞»:

Բոլորը հելան գացին, ասաց.—Թագավո՛ր, դու ե՛տ ընկի:

Թագավորը ետ ընկավ, ախիկը ասաց.—Թագավո՛ր, կրտե-
նամ, որ մտածմունքի մեջ ես ընկե դու:

—Հա՛, —կասա թագավոր, —ես զարմանք եմ մնացե, թե դու
էսքան հարստութեն հո՞ւստ ես գտե:

Թագավորի ախիկը հելավ գնաց էն ամանն ու դուլթին բերեց,
ասաց.—Թագավո՛ր, էս ամանը քու սիրենն ա, էս դուլթին ի՞նչ սի-
քա է:

Բերեց, թագավորը իշկաց, զարմացավ էտ դուլթու ու էտ սիրի
վրեն:

Բերեց իրեք նուռն էլ դրեց թագավորի հառեջ, ասաց.—Ըստոնք
էլ տե՛ս:

Թագավորն բացեց տեսավ, չիվարած մնաց, ընտուր էրկու հա-
տը արժեք ուրան սաղ խազնեն:

Ասաց.—էս հո՞ւստ ա ձեզի:

Ախիկը ասաց.—Ա՛ռ էս մեկ նուռը քեզի փեշքաչ, ես քեզի ետո
կըպատմեմ ըտրա եղելությունը:

Թագավորն էլ ասաց.—Եփ որ դու էս նուռը ինձի բախչեցիր, ես

էլ իմ թագավորութունը քեզի կըբաշխեմ: Ինձնեն ետ դուք կըլինիք
թագավոր:

Մնաց մե ժամանակ, էտ թագավորը մեռավ, Չոփչու տղան
նստավ էնոր տեղ: Աստված լուսավորցընե ընդոնց հոգին էլ, ձեր
էլ՝ ծնողաց:

Երկնքեն իրեք խնձոր ընկավ, մեկն՝ ասողին, մեկը՝ լսողին, մեկն
էլ՝ ականճ անողին:

